

DEPARTMENT OF EDUCATION
SCHOOLS DIVISION OF NEGROS ORIENTAL
REGION VII

Kagawasan Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Pagbasa at Pagsusuri ng Iba't Ibang Teksto Tungo sa Pananaliksik

Ikatlong Markahan – Modyul 2

KATANGIAN NG TEKSTO

Filipino – Ikalabing-isang Baitang
Alternative Delivery Mode
Ikatlong Markahan – Modyul 2: Katangian ng Teksto
Ikalawang Edisyon, 2021

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Janet G. Acabo

Editor: Maria Chona S. Mongcopa, Melle L. Mongcopa

Tagasuri: Maria Chona S. Mongcopa, Romie G. Benolaria

Tagalapat: Romie G. Benolaria, Clifford Jay G. Ansok

Tagapamahala: Senen Priscillo P. Paulin, CESO V	Rosela R. Abiera
Joelyza M. Arcilla, EdD	Maricel S. Rasid
Marcelo K. Palispis JD, EdD	Elmar L. Cabrera
Nilita L. Ragay, EdD	
Renante A. Juanillo, EdD	

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education –Region VII Schools Division of Negros Oriental

Office Address: Kagawasan, Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental
Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117
E-mail Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

ALAMIN

Bahagi ng pang-araw-araw na karanasan ng tao ang pagbabasa at pagsusulat. Anumang antas ng lipunan ang iyong kinabibilangan, hindi maaaring hindi ka mag-ukol ng panahon sa pagbabasa at ganoon din sa pagsusulat. Kaya naman, ang mga mababasa at mga gawain sa modyul na ito ay makatutulong upang malaman kung anong uri ng teksto ang iyong binasa dahil nakasalalay sa iyo bilang isang mambabasa ang pagkilatis at pagkuha ng mga mahahalagang impormasyon na siyang magsisilbing gabay sa pang-araw-araw na gawain.

Sa katapusan ng modyul na ito, inaasahan na ikaw ay:

1. Naibabahagi ang katangian at kalikasan ng iba't ibang tekstong binasa (**F11PS – IIIb – 91**)
2. Nakasusulat ng ilang halimbawa ng iba't ibang uri ng teksto (**F11PU-IIIb-89**)

MGA TIYAK NA LAYUNIN

Sa araling ito, inaasahan na ikaw ay;

1. Nakatutukoy ng iba't ibang uri ng teksto ayon sa katangian at kalikasan nito;
2. Nakabubuo ng ilang halimbawa ng uri ng teksto sa pamamagitan ng masining na pagsulat; at
3. Napapahalagahan ang iba't ibang uri ng teksto para sa pang-araw-araw na gawain.

SUBUKIN

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang bawat pahayag. Piliin ang titik ng tamang sagot at isulat ito sa iyong kuwaderno.

1. Anong uri ng teksto ang naghahatid ng wastong kaalaman o impormasyon?
A. impormatib C. argumentatib
B. naratib D. prosidyural
2. Anong uri ng teksto ang maihahalintulad sa pagpipinta?
A. naratib C. deskriptib
B. impormatib D. persuweysib
3. Anong uri ng teksto ang impormal na pagsasalaysay?
A. deskriptib C. argumentatib
B. naratib D. Impormatib
4. Anong uri ng teksto na naglalahad ng konsepto o mga ideyang nanghihikayat sa mga mambabasa?
A. argumentatib C. deskriptib
B. impormatib D. persuweysib
5. Anong uri ng teksto ang naglalahad ng mga hakbang kaugnay sa pagsasagawa ng isang bagay?
A. prosidyural C. persuweysib
B. naratib D. argumentatib
6. Anong uri ng teksto na nakipagtalo upang patunayan ang katotohanan?
A. persuweysib C. naratib
B. argumentatib D. impormatib
7. Anong uri ng teksto na isang makatuwiran at lohikal na paraan ng paglalahad ng manunulat sa kanyang panig kaugnay ng isang isyu?
A. persuweysib C. agumentatib
B. impormatib D. naratib

8. Anong uri ng teksto na layunin ng manunulat na madagdagan ang kaalaman ng mambabasa?

A. naratib	C. argumentatib
B. deskriptib	D. impormatib

9. Anong uri ng teksto na maaaring magtaglay ng anekdotang naglalarawan ng mga tauhan, eksena at mga detalye ng mga pangyayari?

A. naratib	C. persuweysib
B. impormatib	D. argumentatib

10. Anong uri ng teksto na parang nagkukuwento ng isang pangyayari sa isang kaibigan?

A. impormatib	C. argumentatib
B. naratib	D. persuweysib

TUKLASIN

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang mga halimbawa ng iba't ibang tekto sa ibaba at sagutin ang mga katanungan. Isulat sa iyang kuwaderno ang tamang sagot.

Teksto 1:

Ang Sentrong Pangmag-aaral

Ang kumain sa Sentrong Pangmag-aaral ay isang nakatutuwang karanasan. Una sa lahat, masarap ang pagkain. Maayos itong naihahain, masarap at maraming mapagpipilian tulad ng hamburger, tacos, pizza at manok. Bukod pa ryan, ang mismong kakain ang siyang magsisilbi sa kanyang sarili kung kaya't may kalayaang makapamilya ng kanyang ninanais ayon sa kanyang kakayahang maubos ito. Ikalawa, ang kapaligiran sa Sentrong Pangmag-aaral ay positibo. Maraming masayang kabataan ang nagkukuwentuhan at nagtatawanan. Magkagayunpaman, matiwasay pa rin ang kapaligiran; posibleng makapag-aral at gumawa ng mga takdang-aralin. At bilang panghuli, palakaibigan ang mga tao sa Sentrong Pangmag-aaral. Maging ang mga di magkakakilala ay nagbabatian ng "Hi!" at inaalok ang kanilang bakanateng upuan. Sa mga pagkakataong ito, ang pagsasanay sa wikang Ingles at pakikipagkaibigan ay karaniwang nagaganap. Dahil sa mga nabanggit, tunay na kalugod-lugod na tumungo sa kapiterya ng Sentrong Pangmag-aaral upang makikain, mag-aral at makipag-usap sa mga bagong kakilala.

(Sergio Pas (Honduras), Paragraph Wrting)

(Salin ng may- akda ECB):

Teksto 2

Ang Kadayawan Festival sa Davao ay isa sa mga katutubong selebrasyong hinahangaan at sinusubaybayan ng mga dayuhan dahil sa taglay nitong kakaibang istilo ng pagdiriwang. Taon-taon, tuwing buwan ng Agosto ay tulong-tulong ang mga opisyal ng pamahalaan, mga Dabawenyo at lalong-lalo na ang isa sa mga sikat na alcalde sa buong Pilipinas na si Mayor Rodrigo Duterte sa paghahanda upang maging matagumpay ang selebrasyon.

Sa umaga, isang mahabang paradang tinatawag na “Indak-indak sa kadalanan” ang matutunghayan na siyang isa sa idinarayo ng mga bisita mula pa samalalayong bansa. Dito ay matutunghayan ang iba’t ibang tradisyon at kultura ng mga Lumad. Naipapakita nila ang kanilang mga ritwal gayundin ang kanilang husay sa pagsayaw at maging sa pag-arte. May paligsahan din sa pagguhit, dula, sayaw at awit. Tunay na kahanga-hanga ang mga konseptong kanilang nabuo. Matalino at malikhaing talaga ang Pilipino dahil sa naturang selebrasyon ay naipapamalas ang makukulay na mga kasuotan, de kalidad na mga ideya at higit sa lahat, makikita ang ngiti ng kaligayahan sa bawat pisngi ng taong matiyagang sinusubaybayan ang selebrasyon, di alintana ang matinding sikat ng araw o di kaya ang matinding buhos ng ulan.

Isa rin sa inaabangan ng parada ay ang mga Hiyas ng Kadayawan. Ang parada ay kasabay ng Pamulak Festival kung saan inililibot ng mga kalahok ang kanilang nilikhang float na naglalaman ng kanilang interpretasyon ng tema ng selebrasyon gamit lamang ang mga bulaklak. Ang mga kalahok sa patimpalak ng Hiyas ay tunay na mga Manobo, Ata, B’laan, Maranaw, Tausug, Maguindanawon at iba pang tribung matatagpuan sa Mindanao, partikular sa lungsod ng Davao. Marami sa kanila ay mga nakapagtapos ng mataas na paaralan at kasalukuyang nasa kolehiyo pa lamang.

Dito ay ipinapakita rin ang masaganang ani ng mga magsasaka bunga ng maayos na agrikultura. Sa panahong ito ay makikita sa buong lungsod ang iba’t ibang prutas: durian, mangga, rambutan, saging, suha, lansones at iba pa. Saganarin sa mga orkidya na madalas na matagpuan sa lungsod.

Ganyan kung ilarawan ng mga Dabawenyo ang “Kadayawan” (Ali Girl, 2015).

1. Ano ang pagkakaiba ng unang teksto sa pangalawa?
2. Anong uri ng teksto ang una at pangalawa?
3. Alin sa dalawang teksto ang kawili-wiling basahin?
4. Bakit kawili-wili ito?

SURIIN

May iba't ibang uri ang teksto, may impormatib o ekspositori, deskriptib o paglalarawan, naratib o pagsasalaysay, persweysib o panghihikayat, prosidyural at argumentatib o pangangatwiran.

MGA URI NG TEKSTO

1. Impormatib o Ekspositori/ Nagpapaliwanag

Ang tekstong impormatib ay naghahatid ng wastong kaalaman o impormasyon. Layunin ng manunulat na madagdagan ang kaalaman ng mambabasa, tulungan ang mambabasa na higit na maunawaan ang isang prosidyur o proseso o di kaya ay palawakin ang pag-unawa ng isang mambabasa kaugnay ng isang konsepto. Isinasaad ang mga kabatiran nang maayos sa mga tunay na pangyayari batay sa nasasaklaw na kaalaman ng tao.

2. Deskriptib o Paglalarawan

Ang katangian ng tekstong deskriptib ay maihahalintulad sa pagpipinta. Ang mga mambabasa ay tila direktang nakasaksi sa mga pangyayaring inilalahad sa pamamagitan ng masining na paglalarawang ginagamit ng manunulat. Naglalayong maghatid sa isipan ng mambabasa o nakikinig ng isang larawan ng tao, pook, o bagay na nakita o naguni-guni ng manunulat/tagapagsalita.

3. Naratib o Pagsasalaysay

Ang tekstong naratib ay isang impormal na pagsasalaysay. Para kang nagkukuwento ng isang bagay o isang pangyayari sa isang kaibigan. Ito ay nagpapahayag ng mga serye ng pangyayaring magkakaugnay. Magaan itong basahin. Maaaring magtaglay ng anekdotang naglalarawan ng mga tauhan, eksena, at mga detalye ng mga pangyayari. Maaaring impormatib, mapanghikayat o nakaaaliw ang isang salaysay.

4. Persweysib o Mapanghikayat

Ang katangian ng tekstong persweysib ay maglahad ng mga konsepto, pangyayari, bagay, o mga ideyang nanghihikayat sa mga mambabasa. Ito'y isang tekstong binuo na naglalayong pakilusin ang mga mambabasa.

5. Prosidyural

Ang katangian ng tekstong prosidyural ay may mga serye ng impormasyon tungkol sa isang bagay upang matamo ang inaasahang hangganan o resulta. Ito ay naglalayong ilahad ang mga hakbang kaugnay sa pagsasagawa ng isang bagay.

6. Argumentatib o Pangangatwiran

Ang katangian ng tekstong argumentatib ay makipagtalo upang mapatunayan ang katotohanan ng ipinahahayag at ipatanggap sa bumabasa ang katotohanang ito. Ito ay isang makatwiran at lohikal na paraan ng paglalahad ng manunulat ng kanyang panig, paniniwala, at kongklusyon kaugnay ng isang isyu (Belida, Marjorie, et.al).

Pamprosesong Tanong

1. Ano ang tekstong prosidyural?
2. Ano ang tekstong deskriptib?
3. Ano ang pagkakaiba ng tekstong argumentatib sa tekstong persuweysib?

PAGYAMANIN

Panuto: Ayon sa iyong pagkakaunawa, ipaliwanag sa sariling pangungusap ang mga uri ng tekstong nasa ibaba. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Impormatib

2. Deskriptib

3. Naratib

4. Persweysib

5. Prosidyural

6. Argumentatib

ISAISIP

Ang bawat uri ng teksto ay may kaniya- kaniyang gamit o katangian. Mahalagang malaman ang mga ito upang madaling makalikha at malaman kung anong teksto ang binabasa o sinusulat.

ISAGAWA

Panuto: Pumili ng dalawang uri ng tekstong isusulat (Impormatib, Deskriptib, Naratib, Persweysib, Prosidyural, Argumentatib). Gumawa ng dalawang talata sa bawat uri ng teksto na mapipili. Isaalang-alang ang wastong paggamit ng mga salita at kabatiran ng wika. Maging malaya sa pagpili ng paksa at gawing batayan ang mga pamantayan na makikita sa ibaba. Isulat ito sa iyong kuwaderno.

Pamantayan sa Pagmamarka:

Kaisahan ng paksa	-----	10
Kaangkupan sa paggamit ng wika	-----	10
Panggramatika	-----	10
Nilalaman	-----	20
Kabuuan	-----	50

TAYAHIN

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang bawat tanong. Piliin ang titik na katumbas ng tamang sagot at isulat sa iyong kuwaderno.

1. Anong uri ng teksto ang naghahatid ng wastong kaalaman?
A. impormatib
B. deskriptib
C. naratib
D. persweysib
2. Anong uri ng teksto na ginagamitan ng masining na paglalarawan ng isang manunulat?
A. deskriptib
B. naratib
C. prosidyural
D. persweysib
3. Ano ang layunin ng tekstong impormatib?
A. maglarawan ng isang bagay, tao, lugar o pangyayari.
B. madagdagan ang kaalaman ng mga mambabasa.
C. manghikayat ng mga mambabasa sa konseptong nais ihayag.
D. maglahad ng mga hakbang kaugnay sa pagsasagawa ng isang bagay.

4. Anong uri ng teksto na isinasaad ang kabatiran sa mga tunay napangyayari?
A. naratib
B. persweysib
C. impormatib
D. argumentatib
5. Anong uri ng teksto na sinusunod ang mga paraan sa pagluto ng mga kakanin?
A. naratib
B. persweysib
C. impormatib
D. prosidyural
6. Anong uri ng teksto na nakikipagtalo ng ideya /opinyon upang mapatunayan ang katotohanan at nais ipatanggap sa mga mambabasa?
A. argumentatib
B. persweysib
C. impormatib
D. naratib
7. Anong uri ng teksto ang naglalahad ng konsepto o ng mga ideyang nanghihikayat?
A. impormatib
B. argumentatib
C. naratib
D. persweysib
8. Anong uri ng teksto ang naglalayong hikayatin ang mga mambabasa bataysa konsepto o ideya ng manunulat?
A. persweysib
B. argumentatib
C. naratib
D. impormatib
9. Anong uri ng tekstong nagsasalaysay o nagkukuwento ng isang pangyayari?
A. impormatib
B. naratib
C. prosidyural
D. persweysib
10. Anong uri ng teksto ang nagpapahayag ng mga pangyayaring magkakaugnay at magaan itong basahin?
A. impormatib
B. persweysib
C. naratib
D. argumentatib

KARAGDAGANG GAWAIN

Panuto: Punan ng tamang sagot at isulat sa iyong kuwaderno.

Ang aking natutuhan sa araling ito ay ----

Napagtanto ko na ---

Gagamitin ko ito sa----

SUSI SA PAGWAWASTO

SUBUKIN	TAYAHIN
1. A	1. A
2. C	2. A
3. B	3. B
4. D	4. C
5. A	5. D
6. B	6. A
7. C	7. B
8. D	8. C
9. A	9. D
10. B	10. A

MGA SANGGUNIAN

Belida, Marjorie E., et.al. Pagbasa at Pagsusuri ng Iba't Ibang Teksto sa Pananaliksik, Mutya Publishing House, Inc.

Diongco, Fe Luisa P., et.al., 2016. *Pagbasa at Pagsusuri ng Teksto Tungo sa Pananaliksik (Pinadaliang Paraan sa Pagtuturo ng Filipino Sanayang Aklat, Dibisyon ng Negros Oriental)*

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education – Schools Division of Negros Oriental
Kagawasan, Avenue, Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117

Email Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Website: lrmds.depednodis.net